

Nacionālā kvalifikāciju ietvarstruktūra: no vadlīnijām izglītībai līdz īstenošanai darba tirgū

Prof. Tatjana Koķe
Studiju prorektore, Rīgas Stradiņa universitāte
2019. gada 30. aprīlis
Rīga

RĪGAS
STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Top prasmes 2020*

Kompleksu
problēmu
risināšana

Kritiskā
domāšana

Radošums

Cilvēku
vadīšana

Sadarbība
ar citiem

Emocionālā
inteligence

Spriešana
un lēmumu
pieņemšana

Uz klientu
orientēta
darbība

Sarunu
vešana

Kognitīvā
elastība

Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra

«Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra ir mūsu sadarbības stūrakmens, lai padarītu cilvēku prasmes un kvalifikācijas vieglāk **saprotamas un atzītas**, kad viņi pārvietojas gan mājās, gan ārzemēs, lai strādātu vai mācītos.»

Marianna Tīsenā (*Marianne Thyssen*) ES Nodarbinātības, sociālo jautājumu un mobilitātes komisāre

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

Augstākās izglītības ciklu noslēguma prasību apraksti (deskriptori) trīs dimensijās (zināšanas, prasmes, kompetences) raksturo katrā izglītības pakāpē sasniedzamos studiju rezultātus.

Ietvarstruktūra paredz augstāku studiju rezultātu sasniegšanu katrā izglītības pakāpē.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņu apraksti

Zināšanas	Prasmes	Kompetence	LKI / EKI līmenis
Spēj parādīt elementāras zināšanas, kuras izpaužas atpazīstot vai atceroties	Spēj izmantot elementāras praktiskas un kognitīvas iemaņas, kuras var izpildīt tiešā uzraudzībā, izmantojot vienkāršus instrumentus Spēj veikt vienkāršus uzdevumus, kas saturiski atkārtojas un ir paredzami	Spēj veikt uzdevumus strukturētā vidē, darboties ierobežotā kontekstā Pēc parauga spēj izpildīt elementārus uzdevumus, apgūt pašapkalpošanās iemaņu pamatus	1.
Spēj parādīt konkrētas mācību priekšmetu programmās noteiktās pamatzināšanas	Spēj izmantot pamata kognitīvās un praktiskās prasmes, kas nepieciešamas, lai, izmantojot attiecīgu informāciju, veiktu uzdevumus un, izmantojot vienkāršus noteikumus un līdzekļus, risinātu ikdienas problēmas Spēj izprast savas darbības sekas attiecībā uz sevi un citiem	Spēj veikt uzdevumus individuāli vai grupā pārraudzībā, vai daļēji patstāvīgi Spēj piedalīties atsevišķu mācību uzdevumu mērķu izvirzīšanā un darbības procesa plānošanā	2.
Spēj parādīt faktu, principu, procesu un vispārējo jēdzienu zināšanas un izmanto tās mācību un profesionālās darbības jomā Spēj izprast dažādu veidu informāciju par materiāliem, aprīkojumu, tehnoloģijām atbilstošā mācību jomā vai noteiktā profesijā	Spēj izmantot dažādas kognitīvās un praktiskās prasmes, kas nepieciešamas, lai veiktu uzdevumus un risinātu vienkāršas problēmas, izvēloties un piemērojot pamata metodes, līdzekļus, materiālus, informāciju un tehnoloģijas	Spēj apzināties un uzņemties atbildību par darba vai mācību uzdevumu veikšanu nemainīgā un stabilā vidē nozares speciālista uzraudzībā Risinot uzdevumus, spēj pielāgot savu rīcību apstākļiem un atbildēt par darba rezultātu	3.
Spēj parādīt vispusīgas faktu, teoriju un likumsakarību zināšanas, kas ir nepieciešamas personiskai izaugsmei un attīstībai, pilsoniskai līdzdalībai, sociālajai integrācijai un izglītības turpināšanai	Spēj plānot un organizēt darbu, izmantojot dažādas metodes, tehnoloģijas (tai skaitā informācijas un komunikācijas tehnoloģijas), ierīces, instrumentus un materiālus uzdevumu veikšanai Spēj atrast, izvērtēt un radoši izmantot informāciju mācību	Ir motivēts turpmākās karjeras veidošanai, izglītības turpināšanai, mūžizglībai uz zināšanām orientētā demokrātiskā, daudzvalodu un daudz kultūru sabiedrībā Eiropā un pasaulē	4.

Studiju rezultātu piemēri dažādās izglītības pakāpēs

LKI 6.līmenis

Spēj parādīt attiecīgajai zinātnes nozarei vai profesijai raksturīgās **pamata un specializētas zināšanas** un šo zināšanu kritisku izpratni [..]

Bakalaura studiju programma «Fizioterapija»

fizioterapeita **kvalifikācijai atbilstošas zināšanas un izpratne profesionālajā jomā**, kas balstās uz jaunākajiem sasniegumiem zinātnē, ļauj radoši domāt, izprast likumsakarības un analizēt, nezaudējot kritisku pieeju.

LKI 7.līmenis

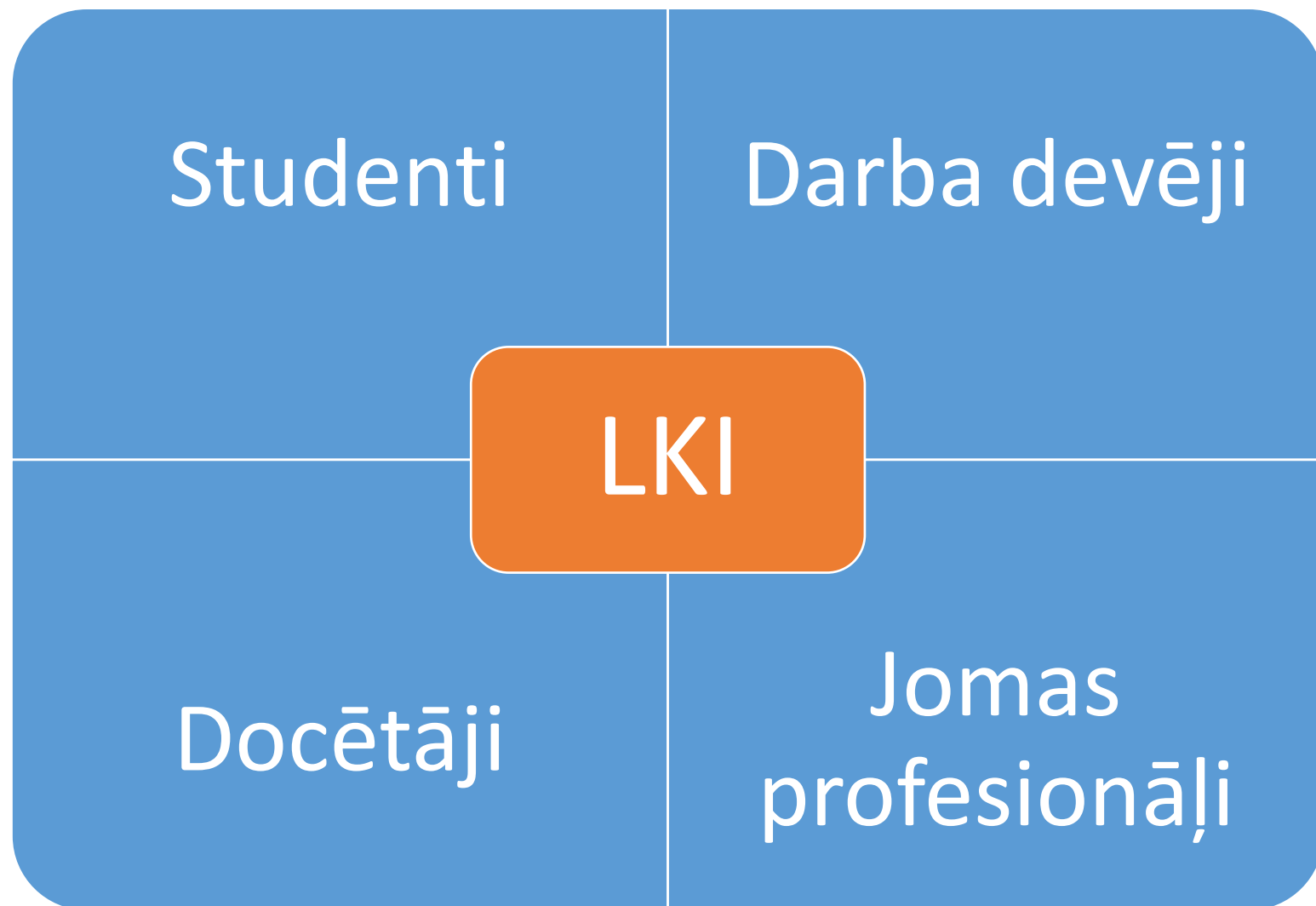
Spēj parādīt **padziļinātas vai paplašinātas zināšanas un izpratni**, no kurām daļa atbilst attiecīgās zinātnes nozares vai profesionālās jomas jaunākajiem atklājumiem [..]

Maģistra studiju programma «Fizioterapija»

Padziļinātas fizioterapeita kvalifikācijai atbilstošas zināšanas un izpratne, lai realizētu kvalitatīvu ārstniecisko darbību, konsultatīvo procesu, pakalpojuma organizēšanas stratēģiju un pētniecisko darbu nozarē.

Vēlamā sadarbība SR formulēšanai

Studentcentrēta pieeja un studiju rezultāti

Studiju rezultāti ir apgalvojumi par to, ko studējošais **zina, prot** un kādus uzdevumus **spēj veikt** programmas (studiju kursa, moduļa vai atsevišķas nodarbības) noslēgumā.

Studiju rezultātu formulēšana ir nosacījums pārejai no *mācībspēka un satura centrētas* izglītības uz *studentcentrētu* izglītību.

Studiju rezultātiem ir jābūt **novērojamiem** un **izmērāmiem**. Formulējot rezultātus ir jādomā par veidu kā gūt apliecinājumu par studējošo varēšanu un kā novērtēt (kas liecinās par to, ka rezultāts ir sasniegts).

Studiju rezultātiem ir jābūt **sasniedzamiem**, ņemot vērā laiku, kāds ir paredzēts kursa vai programmas apguvei.

Blūma taksonomija studiju rezultātu formulēšanai

Studiju rezultātu formulēšanai parasti tiek izmantota Bendžamina Blūma (*Benjamin Bloom*, 1956) taksonomija jeb klasifikācijas shēma.

Novērtēšana

- pretstatīt, izvērtēt, pamatot, apšaubīt, kritizēt, salīdzināt, izlemt, aizstāvēt, vērtēt, novērtēt ar atzīmi, ranžēt, atrisināt problēmu

Sintēze

- integrēt, kombinēt, apvienot, atvasināt, projektēt, diskutēt, argumentēt, kategorizēt, formulēt, izgudrot, projektēt, plānot, modificēt, izgatavot, pārstrukturēt, izmainīt, uzlabot

Analīze

- analizēt, atšķirt, attiecināt, sakārtot, atdalīt, klasificēt, izsekot izcelšanos, sadalīt sastāvdaļās, debatēt, eksperimentēt, pētīt, attiecināt pret, sīkāk iedalīt, pārbaudīt

Lietošana

- lietot, izmantot, atrisināt, aprēķināt, paredzēt, pārbaudīt, pilnveidot, izmainīt, modificēt, izskaidrot, darboties ar, organizēt, izgatavot, strādāt ar, prasmīgi apieties ar

Izpratne

- interpretēt, paredzēt, apspriest, iztulkot, aprēķināt, klasificēt, atšķirt, izskaidrot, pārbaudīt, vispārināt, paredzēt, sniegt pārskatu, aptuveni novērtēt

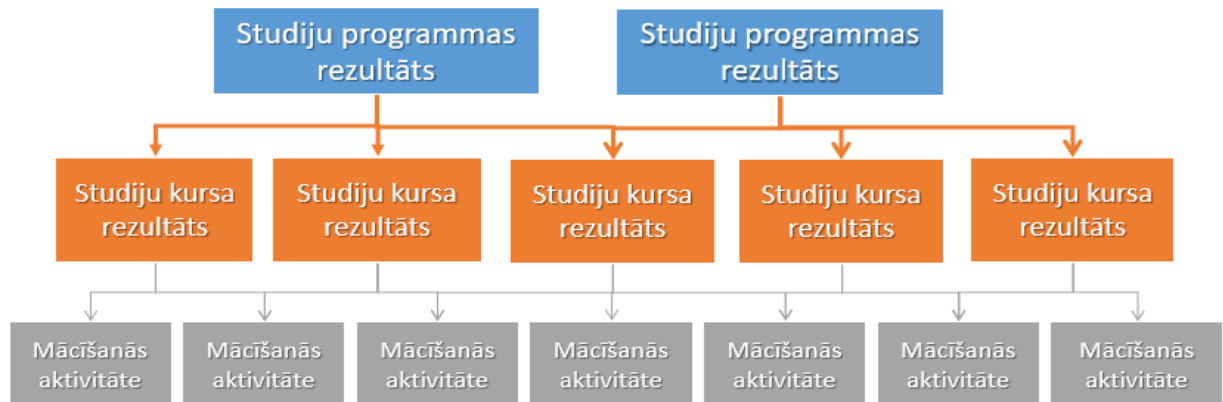
Zināšanas

- atpazīt, atrast, definēt, identificēt, aprakstīt, apzīmēt, uzskaitīt, numurēt, iegaumēt, sakārtot, nosaukt, organizēt, atcerēties, iegaumēt, prezentēt, dokumentēt

Studiju rezultātu salāgošana studiju kursā «Sociālā farmācija»

1. Definēti studiju rezultāti programmas un kursa līmenī;
2. Definēti studiju rezultāti katrai lekcijai un semināram;
3. Izvēlētas atbilstošas mācīšanās aktivitātes:
 - a. lomu spēles ar kolēģiem un standartizētiem pacientiem;
 - b. video analīze;
 - c. pašvērtējums un kolēģu izvērtējums;
 - d. refleksijas
 - e. u.c.
4. Izstrādāti Objektīvi strukturētā klīniskā eksāmena vērtēšanas (OSCE) kritēriji.

Salāgoti studiju rezultāti

2.līmeņa profesionālā studiju programma «Farmācija»

Spēs **patstāvīgi analizēt sarežģītas situācijas** un pieņemt lēmumus, sniedzot un organizējot farmaceitisko aprūpi, veicot zinātniskus pētījumus, **regulāri analizējot savas darbības pašvērtējumu.**

Studiju kurss «Sociālā farmācija un farmaceitiskā aprūpe»

Spēs **analizēt situācijas**, sniegt atgriezenisko saiti, loģiski noformulēt un izskaidrot savu viedokli. **Apzinās** savu konsultēšanas kompetenci.

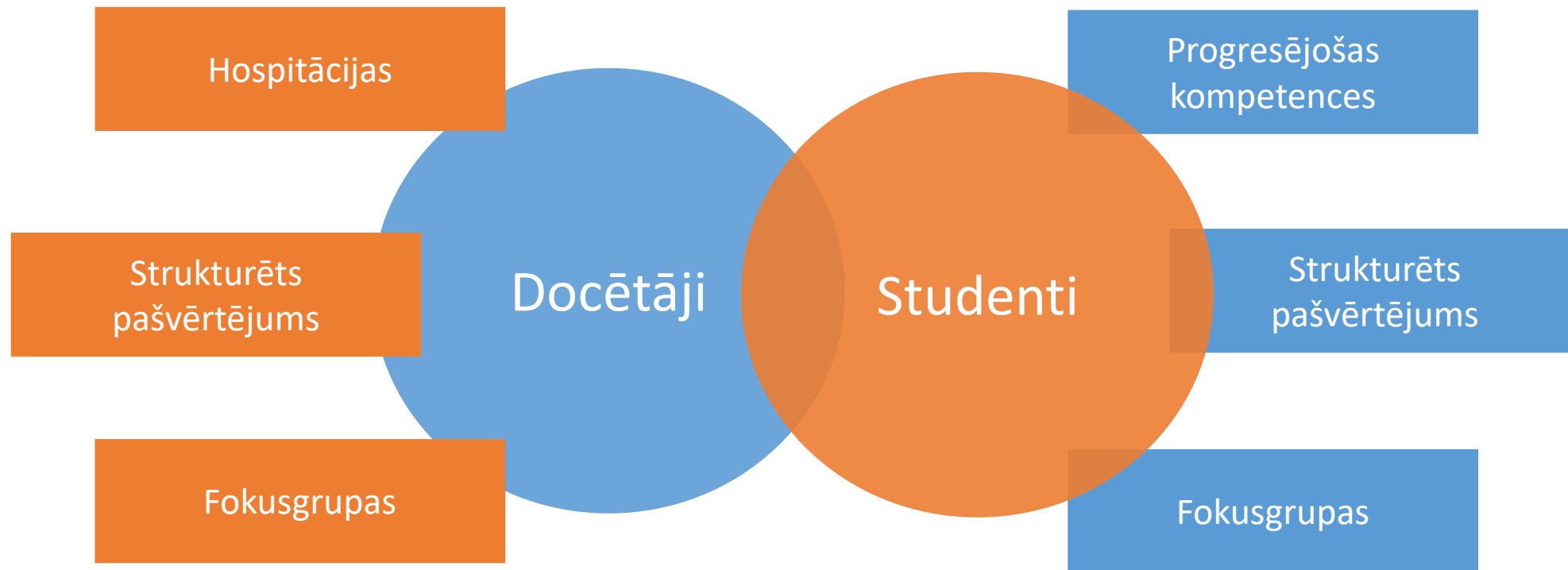
Praktiskā nodarbība ar pacientu-aktieri.

Nodarbības noslēgumā studenti:

1. Demonstrē spēju **patstāvīgi analizēt sarežģītas situācijas** un tās risināt atbilstoši farmaceitiskās aprūpes principiem eksāmenam pietuvinātā vidē.
2. **Novērtē un analizē savu konsultēšanas kompetenci.**

Jaukto metožu pieeja

RĪGAS
STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Atsauksmes

Sadarbība sniedza jaunu pedagoģisko pieeju idejas.

Pozitīvas studējošo atsauksmes:

- «Pateicoties šim kursam, spēju ar pacientiem komunicēt skaidrāk un efektīvāk.»
- «Esmu iemācījusies uzdot pareizos jautājumus pareizajā veidā.»

Kā uzlabot studējošo prasmju pašvērtējumu?

- Simulēta vide un realitāte;
- Nepieciešama standartizētā pacienta programma:
 - Treniņš, lai uzlabotu sniegumu;
 - Standartizēto pacientu «banka».

DRS

Izaicinājumi studiju rezultātu un LKI sasaistei ar darba tirgu

1. Studiju rezultātu sasniegšanas apliecinājums – prasmju Portfolio u.c. apliecinājumi par prasmju apguves līmeni;
2. Prasmju vērtēšanā ir jāveicina transformācija: no atsevišķu prasmju vērtēšanas uz prasmju kopuma, kas veido profesionālās darbības kodolu, vērtēšanu.

RSU

Paldies par uzmanību!

**Dialoga turpinājumam:
Tatjana.Koke@rsu.lv**

www.rsu.lv